

ALGEMENE TOELICHTING

De huidige Monumentenverordening van de gemeente Terschelling dateert van 1994 en heeft actualisering. Aanleiding voor deze actualisering is het inwerking treden in 2016 van de Erfgoedwet. Deze wet vervangt zes wetten en regelingen op het gebied van cultureel erfgoed: de Monumentenwet 1988, Wet verzelfstandiging rijksmuseumse diensten, Wet tot behoud van cultuurbezit, Wet tot teruggave cultuurgoederen uit bezet gebied, Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970, en Regeling materieel beheer museumse voorwerpen.

Beoogd effect

De raad een verordening vast te laten stellen die voldoet aan de huidige wettelijke eisen en waarin het volgende geregeld wordt:

- de aanwijzing van een zaak of terrein tot gemeentelijk monument;
 - het vergunningstelsel voor de gemeentelijke en beschermde monumenten (rijksmonumenten) uitgezonderd archeologische rijksmonumenten;
 - de inschakeling van de monumentencommissie als adviesorgaan voor de aanwijzing tot gemeentelijk monument en gemeentelijk dorpsgezicht, de verlening van een vergunning voor gemeentelijke en beschermde monumenten en als adviesorgaan inzake instandhouding bovengrondse cultuurhistorische waarden;
 - de inschakeling van de provinciale archeoloog als adviseur voor de aanwijzing tot gemeentelijk archeologisch monument, verlening van een vergunning voor archeologische monumenten en als adviseur voor de instandhouding van archeologische waarden;
 - de inschakeling van Museum 't Behouden Huys als adviesorgaan voor de aanwijzing tot gemeentelijk immaterieel erfgoed en gemeentelijk roerend erfgoed;
- de aanwijzing van gebieden tot beschermd gemeentelijke dorpsgezichten;
- de aanwijzing van levend erfgoed tot gemeentelijk immaterieel erfgoed;
- de aanwijzing van lokaal roerend erfgoed tot gemeentelijk roerend erfgoed;
- de instandhouding van archeologische waarden;
- eisen aan archeologisch onderzoek;
- de regeling van bovengrondse cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen;
- eisen aan (cultuurhistorisch) onderzoek;

Argumenten

1. De huidige Monumentenverordening is verouderd en heeft actualisatie.

De Monumentenverordening van 1994 regelde uitsluitend de omgang met rijksmonumenten en de instelling van een monumentencommissie. Inmiddels is de decentralisatie van de monumentenzorg grotendeels voltooid en zijn verregaande wijzigingen van het vergunningstelsel doorgevoerd met de invoering van de Wet administratieve bepalingen omgevingsrecht. De gemeente is hiermee in 90% van de gevallen als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de juiste bescherming van cultuurhistorische waarden binnen het gemeentelijk grondgebied.

2. De Erfgoedverordening bundelt de regelingen voor monumentenzorg, archeologie en cultuurhistorische erfgoed.

Beleid voor erfgoedzorg wordt landelijk in een bredere context gevoerd. Zowel op rijksniveau als op gemeentelijk niveau wordt gestreefd naar integraal beleid, waarbij monumentenzorg, archeologie, cultuurhistorische waarden en ruimtelijke ontwikkeling verbonden worden.

De Erfgoedverordening bundelt de regelingen die onder andere ook in bestemmingsplannen verder geregeld zijn of zullen worden.

3. De Erfgoedverordening biedt een regeling ter bescherming van lokaal belangrijke gebouwen, dorpsgezichten, immaterieel en roerend erfgoed.

De wet beschermt uitsluitend rijks(archeologische)monumenten. Met de Erfgoedverordening kunnen zaken en terreinen van lokaal of regionaal belang, specifieke bescherming worden geboden in het algemeen belang van de lokale gemeenschap.

4. Het model van de VNG biedt een kwalitatieve basis voor deze Erfgoedverordening. De VNG heeft in 2009 met bijstellingen in 2010 en 2016 een Model erfgoedverordening geschreven. De onderhavige Erfgoedverordening is grotendeels gebaseerd op de modelverordeningen van de VNG. Het was noodzakelijk de modelverordeningen op een aantal punten aan te passen en uit te breiden. Om de kwaliteit die is geboden door de VNG modelverordening te continueren is met nadruk gekeken naar recente erfgoedverordeningen van grote- en middelgrote monumentengemeenten. Voor immaterieel erfgoed en roerend erfgoed is aansluiting gezocht bij de regeling voor gemeentelijke monumenten en gemeentelijke dorpsgezichten.

5. De Minister heeft de ministeriële adviesplicht bij rijksmonumenten beperkt. In verband met de eerder genoemde decentralisatie adviseert de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) nog maar in beperkte gevallen. Dat betekent dat in 90% van de gevallen alle verantwoording voor monumentenzorg bij de gemeente komt te liggen. Dit betekent een verzwaring van taken van de gemeentelijke monumentenzorg en de onafhankelijke adviescommissie. Ten aanzien van deze verzwaring zijn bepalingen opgenomen in de Erfgoedverordening. De verzwaring wordt gedeeltelijk opgevangen door van de aanvragers te verlangen dat zij zelf het (bouwhistorisch) onderzoek uitvoeren. Daarnaast wordt er voor het college de mogelijkheid gecreëerd om bepaalde werkzaamheden te dereguleren (vergunningsvrij te maken) door het vaststellen van beleidsregels voor bijvoorbeeld intensief onderhoud, duurzaamheidsmaatregelen of ondergeschikte wijzigingen.